

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 108/2023-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Lukáš Opett, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoPno 12/2021 z 3. augusta 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 361/2021 z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. decembra 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva maloletých sťažovateľiek podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoPno 12/2021 z 3. augusta 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 361/2021 z 31. marca 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), alternatívne len napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Navrhujú napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, alternatívne navrhujú zrušenie výlučne napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Obe maloleté sťažovateľky sa domáhajú vo vzťahu ku krajskému súdu a najvyššiemu súdu priznania finančného zadosťučinenia každej po 5 000 eur, alternatívne žiadajú, aby im ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie po 5 000 eur pre každú z nich od najvyššieho

súdu. Sťažovatelia žiadajú i priznanie náhrady trov konania, ktorú by mali krajský súd a najvyšší súd uhradiť spoločne a nerozdielne, alternatívne by ju mal sťažovateľom uhradiť len najvyšší súd.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“) je otcom maloletých sťažovateliek. Na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) prebieha pod sp. zn. 3 P 15/2015 v právnej veci sťažovateľov konanie o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. V konaní o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností okresný súd meritórne rozhodol a po podaní odvolania bola vec predložená krajskému súdu. Sťažovateľ v 1. rade – otec maloletých detí sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia z 26. júla 2021 domáhal nariadenia výchovného opatrenia.

3. Krajský súd napadnutým uznesením návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Sťažovateľ v 1. rade podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu 25. októbra 2022 dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol.

4. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade inicioval nové konanie na okresnom súde návrhom na uloženie výchovného opatrenia z 28. septembra 2021, ktorého obsah bol totožný s obsahom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutého napadnutým uznesením krajského súdu (konanie o nariadení výchovného opatrenia bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7 P 1/2021), ktorý súd prvej inštancie zamietol uznesením č. k. 7 P 1/2021-530 z 3. marca 2022. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podal odvolanie, ale nesprávne závery krajského súdu v napadnutom uznesení sa premietli podľa sťažovateľov do úvah okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie výchovného opatrenia a v istom zmysle sa tak stali „plodmi otráveného stromu“. Sťažovatelia poukazujú na to, že podanie – odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 P 1/2021-530 z 3. marca 2022 napadlo do toho istého senátu krajského súdu, ktorý vydal uznesenie napádané touto ústavnou sťažnosťou (ide o senát 11CoP), preto majú sťažovatelia obavu, že krajský súd bude vychádzať zo v zásade rovnakého skutkového stavu ako pri napadnutom uznesení.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia argumentujú, že krajský súd napadnuté uznesenie riadne neodôvodnil a samotné odôvodnenie „*sa vyznačuje i neakceptovateľnou mierou vnútornej inkoherencie so zákonom*“. Podľa názoru sťažovateľov krajský súd tiež nesprávne interpretoval právny predpis v súvislosti s posúdením podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu považujú okrem iného aj za rozporné s § 371 ods. 4 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), v zmysle ktorého platí, že ak i neodkladné opatrenie nariadi odvolací súd, vykoná ho miestne príslušný súd prvej inštancie.

6. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovatelia ďalej namietajú, že ak krajský súd dospel k záveru, že nie je príslušný rozhodnúť o návrhu sťažovateľa v 1. rade na nariadenie

neodkladného opatrenia (ako to podľa nich vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu) mal vec bezodkladne postúpiť príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomiť o tom navrhovateľa.

7. Sťažovatelia tiež poukazujú na to, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia „*nereflektoval závery ústavného súdu, ktoré boli vyslovené v náleze zo dňa 28. 01. 2021, II. ÚS 406/2020*“ a tiež že neprihliadal na „*obsah a rozsah už vyhodnoteného dokazovania v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P 15/2015*“.

8. Sťažovatelia vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namietajú, že trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia v súvislosti s jeho závermi týkajúcimi sa posudzovania podmienok prípustnosti dovolania, pričom uvádzajú vlastné právne názory, podľa ktorých je napadnuté uznesenie krajského súdu rozhodnutím vo veci a zároveň i rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

9. Podľa názoru sťažovateľov najvyšší súd nedostatočne odôvodnil i odmietnutie návrhu sťažovateľa v 1. rade, aby najvyšší súd inicioval na ústavnom súde konanie o súlade špecifikovaného zákonného ustanovenia s ústavou.

10. Sťažovatelia zastávajú názor, že nesprávnym procesným postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, ako i napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k zásahu do ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ako aj práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva maloletých podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru, ako aj práva maloletých sťažovateľiek podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

12. Ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd

predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

13. Z hľadiska sťažovateľmi uplatnenej argumentácie ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

14. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

15. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu napadnutého uznesenia krajského súdu z dôvodu, že najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v 1. rade odmietol vo vzťahu k obom dovolacím dôvodom s poukazom na jeho neprípustnosť, teda nedošlo k vecnému prieskumu námietok dovolateľa uplatnených v dovolaní.

16. Ústavný súd podrobil napadnuté uznesenie krajského súdu prieskumu v zmysle argumentácie sťažovateľov uplatnenej v tejto časti ústavnej sťažnosti.

17. Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd, poukazujúc na § 362 CMP, ktorý predstavuje výnimku zo všeobecnej konštrukcie neodkladného opatrenia kreovanej v sporovom konaní, zastáva názor, že *„využitie predmetného ustanovenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako ultima ratio, t. j. ako posledné možné riešenie. Rovnako prísne by mal súd hodnotiť aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, pokiaľ je podaný v štádiu odvolacieho konania.“*

18. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu ďalej vyplýva, že v okolnostiach posudzovanej veci dospel k záveru, že na postup odvolacieho súdu podľa § 362 CMP neboli splnené zákonné podmienky, pričom poukazuje na charakter a účel neodkladného opatrenia [§ 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] a zdôrazňuje, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. Splnenie aspoň jedného zo zákonných predpokladov nariadenia neodkladného opatrenia musí súd primárne vyhodnotiť na základe návrhu,

a to z rozhodujúcich skutočností uvedených v návrhu a v prípade konania vo veciach starostlivosti o maloleté deti aj bez návrhu.

19. Krajský súd uviedol, že v právnej veci sťažovateľov „*absentuje podmienka bezodkladnosti úpravy pomerov bez vykonania dokazovania a súčasne, predmetom odvolacieho konania v danom prejednávacom prípade nie je rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení výchovného opatrenia. Odvolací súd upozorňuje, že súdy o nariadení výchovného opatrenia podľa § 37 Zákona o rodine (či už na návrh, alebo aj bez návrhu), síce rozhodujú vo veci samej uznesením, avšak vyžadujúcom postup ako v konaní vo veci samej, t. j. nariadenie pojednávania, vykonanie potrebného dokazovania (vyhodnotenia celkových rodinných pomerov, možností výkonu výchovného opatrenia, prípadne vyhodnotenie záverov už skôr nariadeného výchovného opatrenia), a následné vydanie rozhodnutia vo veci samej. Pred ukončením nariadeného výchovného opatrenia, alebo aj v prípade rozhodovania o nariadení ďalšieho výchovného opatrenia, vyplýva pre súd povinnosť sledovať jeho výkon a vyhodnotiť splnenie účelu pre ktorý bolo nariadené.*“.

20. Krajský súd zdôraznil, že ako odvolací súd nie je vecne príslušný na rozhodovanie o návrhu otca na nariadenie výchovného opatrenia, ktorý navrhuje novú, ďalšiu intervenciu štátnych orgánov do pomerov účastníkov konania, čo predpokladá začatie konania vo veci samej, ktorého začatie, ako aj ďalší zákonný postup sú v dispozícii súdu prvej inštancie.

21. Krajský súd uviedol, že predmetom prebiehajúceho odvolacieho konania je prieskum vecnej a právnej správnosti odvolaním napadnutého meritórneho rozhodnutia okresného súdu (č. k. 3 P 15/2013-1702 z 5. augusta 2020 s predmetom konania zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom). Pokiaľ otec maloletých detí namieta postup súdu prvej inštancie pri nariadení alebo vyhodnotení skôr nariadených výchovných opatrení, tieto jeho námietky bude odvolací súd s nadväznosťou na postup súdu prvej inštancie vo veci samej a jeho rozhodnutie vyhodnocovať v prebiehajúcom odvolacom konaní sp. zn. 11 CoP 141/2021.

22. Ústavný súd, vychádzajúc z už citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, konštatuje, že sa nestotožnil s názorom sťažovateľov, že sa vyznačuje „*neakceptovateľnou mierou vnútornej inkoherecie so zákonom*“ a že krajský súd nesprávne interpretoval právny predpis v súvislosti s posúdením podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia.

23. Krajský súd vyslovil záver, že v posudzovanom prípade absentuje podmienka potreby bezodkladnej úpravy pomerov na základe návrhu vyplývajúca z rozhodujúcich skutočností uvedených v návrhu a v prípade konania vo veciach starostlivosti o maloleté deti aj bez návrhu. Majúc na zreteli predmet odvolacieho konania, nie je možné bez vykonania dokazovania rozhodnúť o návrhu otca, ktorého podstatou je vlastne nariadenie výchovného opatrenia (čo je samostatný predmet konania). Záver krajského súdu, že nie sú splnené podmienky na postup podľa § 362 CMP a zamietnutie návrhu sťažovateľa v 1. rade na nariadenie neodkladného opatrenia, s odkazom na procesný postup, podľa ktorého by sa mal sťažovateľ v 1. rade obrátiť s návrhom na nariadenie výchovného opatrenia na vecne príslušný súd, po zohľadnení všetkých skutočností a okolností

prípade nie je možné podľa názoru ústavného súdu posúdiť ako ústavný exces, ktorý porušuje princípy spravodlivého procesu.

24. Právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, tak ako to bolo v posudzovanom prípade, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06).

25. S prihliadnutím na citované časti napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Odôvodnenie napadnutého uznesenia dalo jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa krajský súd riadil pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Uplatnený spôsob interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právnych predpisov tak nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do označených práv sťažovateľov.

26. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o nesprávnom právnom posúdení veci a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Predmetná interpretácia a aplikácia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku a Civilného mimosporového poriadku všeobecným súdom takéto nedostatky nevykazuje. Ústavný súd preto odmietol v tejto časti sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

27. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

28. Ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

29. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa v 1. rade, pričom zistil, že sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 431 ods. 1 CSP, ktorý vymedzil vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci.

30. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa v 1. rade smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému podľa § 420 a § 421 CSP nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

31. V súvislosti s námietkou sťažovateľov súvisiacou s nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu poukazuje ústavný súd na relevantnú časť jeho odôvodnenia, v ktorej odkazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v priebehu konania vo veci samej, ktorým bolo potvrdené (prípadne zmenené) rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, nie je rozhodnutím vo veci samej ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, v dôsledku čoho proti takémuto rozhodnutiu nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že *„so zreteľom na určité osobitosti vyplývajúce z povahy vecí podliehajúcich režimu Civilného mimosporového poriadku, na ktoré tento zákon prihliada a ktoré sa prejavujú podobe osobitných ustanovení § 360 a nasl. CMP majúcej prednosť pred ustanoveniami CSP, sa uvedené vzťahuje i na rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného v priebehu odvolacieho konania, na rozhodnutie o ktorom je príslušný súd odvolací podľa § 362 CMP“*.

32. Najvyšší súd zdôraznil, že je nesporné a pre posúdenie prípustnosti dovolania podaného proti rozhodnutiu krajského súdu významné, že otec maloletých detí podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v rámci konania vo veci samej (konania o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom), a na tomto závere nemôže nič zmeniť ani tá skutočnosť, že sa tak stalo v konaní odvolacom začatom súbežným podaním odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej. Podanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je odôvodnené potrebou obnovenia kontaktu s maloletými deťmi pred konečnou úpravou rozsahu styku s nimi a otázky ich zverenia do osobnej starostlivosti konečným rozhodnutím, inak sa podľa navrhovateľa akákoľvek úprava styku stane len formálnou a reálne nevykonateľnou, pričom zdôrazňuje potrebu nariadenia navrhovaného neodkladného opatrenia v záujme maloletých detí pred tým, ako dôjde k prejednaniu a rozhodnutiu o odvolaní. Najvyšší súd zastáva názor, že *„už zo samotnej argumentácie otca vyplýva charakter dočasnosti a predbežnosti navrhovaného neodkladného opatrenia do konečného rozhodnutia veci samej rozsudkom (§ 305 CSP). Prípustnosť dovolania otca preto z § 420 písm. f) CSP nemožno vyvodzovať.“*

33. Najvyšší súd sa vysporiadal i s argumentáciou dovolateľa, podľa ktorej neodkladné opatrenie by v danom prípade konzumovalo vec samu – rozhodnutie o riadnom návrhu na uloženie výchovného opatrenia a konštatovanie, že vyhovením návrhu bol dosiahnutý cieľ sledovaný podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez potreby podania následného návrhu

vo veci samej, keď uviedol, že obsah navrhovaného neodkladného opatrenia si vyžadoval vykonať dokazovanie, ktoré presahuje rámec osvedčovania základných skutočností rozhodných pre nariadenie neodkladného opatrenia, ale je charakteristické práve pre konania vo veci samej, čomu nasvedčuje i skutočnosť, že otec maloletých detí po podaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal i samostatný návrh na začatie konania vo veci uloženia výchovného opatrenia z 8. septembra 2021, vedený na okresnom súde pod sp. zn. 7 P 1/202 1, ktorý prvoinštančný súd 3. marca 2022 zamietol.

34. Dovolací súd sa vysporiadal i s námietkou dovolateľa, že v prípade rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia o uložení výchovného opatrenia v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností ide v tejto časti o meritórne rozhodnutie a predmetné rozhodnutie má zároveň povahu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, keď uviedol, že odvolací súd predsa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vecne prejednal (návrh zamietol), vec teda nebola skončená z procesných dôvodov bez meritórneho prejednanja (napr. pre existenciu prekážky vecného prejednanja odôvodňujúcu zastavenie konania alebo odmietnutie podania).

35. K argumentácii dovolateľa, ktorý zdôvodňuje konečnosť napadnutého rozhodnutia aj tým, že o návrhu rozhoduje odvolací súd v osobitnom jednostupňovom konaní, ktorým sa konanie o nariadenie neodkladného opatrenia končí, keďže proti tomuto rozhodnutiu zákon nepripúšťa žiaden riadny opravný prostriedok, odkazuje dovolací súd na účel takéhoto neodkladného opatrenia, ktoré by práve pre svoju osobitosť z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako *ultima ratio*, t. j. ako posledné možné riešenie, keďže je navrhované v štádiu odvolacieho konania. To ale podľa najvyššieho súdu nič nemení na tom, že nejde o konečné rozhodnutie, ako sa dovolateľ nazdáva.

36. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu nesprávneho právneho posúdenia poukazuje dovolací súd na § 421 ods. 1 a ods. 2 CSP a uvádza, že „... zo zákonnej dikcie potom nemožno vyvodit' prípustnosť dovolania ani voči rozhodnutiu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vydaného odvolacím súdom v odvolacom konaní (§ 362 CMP)“.

37. V súvislosti s návrhom dovolateľa na iniciovanie konania o súlade právnych predpisov na ústavnom súde dovolací súd uviedol, že v danom prípade nevidí dôvod na využitie legitimácie na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, keďže „podľa jeho úsudku výklad a použitie namietaného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu nevytvára nesúlad s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná“.

38. Z citovaného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolací súd sa podrobne, jasne a zrozumiteľne vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľa v 1. rade, ktoré v dovolaní uplatnil, odôvodňujúc jeho prípustnosť vo vzťahu k obom uplatneným dovolacím dôvodom, a jeho závery o neprípustnosti dovolania považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

39. V nadväznosti na uvedené a citované časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Civilný sporový poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľov k súdnej ochrane v konaní o dovolaní.

40. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ako celku možno vyvodiť, že najvyšší súd odmietnutie dovolania sťažovateľa v 1. rade vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, pričom tieto jeho závery nemožno považovať za arbitrárne. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone.

41. Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu tiež vyplýva, že sa návrhom dovolateľa na iniciovanie konania o súlade právnych predpisov na ústavnom súde zaoberal a svoj záver dostatočne a ústavne súladným spôsobom odôvodnil. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že iniciovanie konania o súlade právnych predpisov je výsledkom procesu tvorby vlastného právneho názoru súdu na prejednávajúcu vec a súd k nemu pristúpi, len keď sám dospeje k názoru o potrebe výkladu určitých právnych otázok. Pokiaľ k takému záveru napriek stranou podanému návrhu nedospeje, neodníma sa sporovej strane právo konať pred súdom (m. m. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 8/2012 z 28. januára 2014).

42. Ústavný súd konštatuje, že k porušeniu základných práv a slobôd nemôže dôjsť postupom a rozhodnutím všeobecného súdu, ktorým tento uplatní svoju právomoc spôsobom, ktorý zákon umožňuje. O takýto postup išlo aj v posudzovanej veci v prípade najvyššieho súdu, ktorý zákonom zverenú právomoc podať návrh ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov v prípade sťažovateľa v 1. rade uplatnil ústavne konformným spôsobom v súlade s príslušným procesnoprávnym predpisom.

43. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami, ktorých porušenie sťažovateľa namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

44. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol i v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

45. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 8 ods. 1 dohovoru a práv maloletých sťažovateľiek podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd konštatuje, že ich porušenie sťažovateľa namietajú v priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

46. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu